

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Psalterium Cisterciense - Cod. Lichtenthal 122

[Lichtenthal], [1486 Druck; Handschrift um 1500]

Rituale Cisterciense (Kranken-, Sterbe- und Begräbnisliturgie)

[urn:nbn:de:bsz:31-40444](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-40444)

7
Ordo ad uigendi i firmā p[re]s[er]u[ati]o[n]is
l[ib]ri. & i d[omi]no fact[us] p[re]s[er]u[ati]o[n]is ^{uo} p[er]
p[er] b[ea]t[um] q[ui] i[te]m g[lor]ia p[ro]udica
me d[omi]n[us] & d[omi]n[us]. G[lor]ia p[ro] voce
mea. G[lor]ia p[ro] p[re]s[er]u[ati]o[n]e. Cu[m] sacerdotes
p[ro]uenerit ad i[te]m firmā finit[ur]
p[er] d[omi]n[us] d[omi]n[us] Max h[ab]it domui
Et cōue[n]t[ur] v[er]deat Amē &
stat[us] sacerdotes s[ub]s[er]u[ati]o[n]e d[omi]n[us]
uob[is] coll[ati]. Op[er]e s[er]u[ati]o[n]is q[ui] p[ro]
b[ea]t[um] Jacobū ap[osto]l[um] t[er]t[er]m i du
cere p[ro]bros eccl[esi]e i[te]m uigere
i[te]m finit[ur] p[re]cepta p[ro] q[ui] ut
dignit[er] p[ro] man[us] n[ost]ras h[ab]e[re]

facta tua i fma d oleo
isto sacrificio uigere & bn
dicere & q exteri fidelis
postulantes aplectim h i
teri spualr diuina tua be
i uisibilr opet p dñm i x̄
Cor colla finita & respō
so Amē. Dicit i fma suū
ofiteor, & si illd dicere
nesciat l nō potuit tñdes
pectu dicit mea tpa de
orb) meis pctis pcor uob
orate p me & dicit et aboi

uustu
dicit
sua or
fati spe
coro de
ordis v
i unxit
ladi
appin
fatio pe
ca i v
uili fca
flemā
p q q

quatu misereatur tu **Sacerdos**
 dicat **I**ndulgentiam et remissionem
 peccatorum tuorum propter
 sancti spiritus et bonam et operam et misericordiam
 dei **Ame** **hic legitur absolute**
 ordis urbani pp. **Oratio** deo qui
 in unxit offit et de ad os
 ladi **Oratio** facta et de reddita
 appropinquans sacerdos ad ecclesiam et
 tacto pollice in oleo et ungit
 eam **in vi** locis ita dicens **Per**
 istam sanctam unctionem et suam
 presentiam misericordiam et indulgentiam dei
pro quibus peccatis fuerit **Ame**.

Per auditū **P**er odōrū **P**er gustū
Per tactū **P**er ardorē libidinis
Per cessū pedū **Et** iuncto
i fine dicat quētū **Ps.** **Bn**
dic aīā **Q**uo dicto dicat om̄s
Per x̄ **P**er p̄r n̄r **Et** ne nos p̄
cebo **Q**uōd nob̄ d̄ miām t̄
Et salutē tuū da nob̄ **Sal**
uā fac fa. t̄ **D**ō m̄s sp̄a
tē itē **M**itte ei d̄ aux̄ d̄ s̄cto
Et de sp̄o tuere eā **N**ichil
p̄ficiat i m̄c̄ i ea **Et** fili
i iqtat̄ nō appon̄z nocē ei

Ulto ei d̄
et **D**ō u
nem i
cauē r
suā p̄
tare
dignē
Pro
tūz h
de i
tā ei
bois
Da
ciem

Vesto ei d. f. fort. **A**spice in mi-
 ta De uobis **O**rem dñi
 nem ihm xij feb & ai or supli
 catōe rogem. ut hac faula
 sua pangbn suū scdm visi-
 tare & latificare & confortare
 dignē. **O**v. & regt. de pos.
Propriet dñs cūct. in qta
 tibus hui. i fine redimatq.
 de i teritu ppetue mort. vi-
 tā ei. & corrobor. & faciet i
 boīs orbi desiderū ei q. vi.
Oa verā dnā faule tue &
 clemēt. libera abegtudie.

corpis . laborate ⁊ cū a
tua iusticia corrigis dūā
celari defende miscoe
correctā **p**xm d' n' **B**en
dicat te d's p'r sanet te
dei fili' illuet te sp's sc's
custodiat corp' tuū aiaz
tuā saluet cor tuū rera
dret sensū tuū dirigat ⁊
ad sup'nā vitā te p'ducat
q' i' t'nitate p'sc'tā vitā ⁊
regit **p**o . s . f . a . **B**ndicat
te d's celi adiuuz te x' fili'
dei corp' tuū i' suo sc'o sui

co cūste
ant mē
tuū dret
p'sc'tū a
ab oī n
sua te
p'p' ad
uare
p'orā s
p'r q' i'
ernict
fil' q'
uatoz
sp'e s'a

cio custodiri & cōsuari fa
 ciat mētē tuā illuēt s̄ sit
 tuū dirigat grās sua ad
 p̄fectū aīe tue ite augeat
 . ab oī malo te libet dexta
 sua te defendat. q̄ scōs suos
 sēp adiuuat. ipe te ad
 uare & cōsuare dignet̄
 p̄ oīa sc̄la. **B**ndicat te d̄s
 p̄r q̄ i p̄ncipio cūta creauit
 ex nichilo b̄ndicat te d̄s
 fili) q̄ de sup̄nis sedib) sal
 uator descēdit b̄ndicat te
 sp̄c scōs q̄ i s̄ilitudine colube

lō q̄ cū a
 m̄p̄tō d̄m
 e m̄p̄tō
 n̄ B̄n
 sanet te
 e sp̄c scōs
 tuū aīe
 tuū uerū
 d̄r̄t̄ q̄
 te p̄ducit
 v̄ndicat
 B̄ndicat
 te i filio
 o sc̄o suū

in flumine iordans regerunt
in x. ipse te in tuitate faciet
quod omnes sancti ueterum expectant
ad iudicium. **Et** uiuit et regit
Em absoluat de facti in
• primus dicit ipse Desideris
• **Et** x. et pr. ne et ne nob. x
• **Reporta** ipse. **Ne** tōas be.
nam. **Et** et aīaz paupis
tua ne ob. in fine **Rege** e.
• **Onē** exaudi. **Os** au ipia
ē miser sep. et parcere
suscipe de pncōez nām. et
aīaz faūele tue quod delictoz

mbra
tue pna
Hosolu
te tue
ut i re
tuos re
p d r
Ryr
nos
mife
mud
de m
de m
Sa d

catena & stringit misfatio
 tue pietatis absoluat **ps.**

Absolue q̄s dñe aīaz faū
 te tue aboi vīdo delictoz
 .ut ī rēnis glā it̄ sc̄os
 tuos resuscitata respicez

ps. **R**eficiat ī pace **lectima**

Ryrie **x**pet **x**pe audi
 nos pater decelis d̄s
 misere ei **F**ili redemptor
 mudi. d̄s misere ei **s**p̄s sc̄e
 d̄s m̄ ei **S**c̄a trinitas in
 d̄s m̄ ei **S**c̄a q̄ ora pea
Sc̄a dei genitrix om̄i pea.

Sca virgo virginu orapea
Sce michael ora pea **S**ce
gabriel ora pea **S**ce raph
ael ora pea **O**ms sci
angeli & archangeli orate
pea **O**ms sci beatorum sp
rituu ordres orate pea
Sce iohanes baptista
ora pea **O**ms sci patrum
dne & pphete orate pea
Sce petre ora pea **S**ce
paulo orapea **S**ce an
drea ora pea **S**ce iohanes

ora p
Sce p
bapti
Sce m
Thom
ora p
Sce b
matth
postol
Oms
orate
ceteris
hanc

ora p̄ea **S**c̄i iacobe ora
Sc̄e phylippe ora p̄ **S**c̄e
 bartholomee ora p̄ea
Sc̄e mathee ora p̄ **S**c̄e
 Thoma ora p̄ **S**c̄e iacobe
 ora p̄ea **S**c̄e symō ora p̄
Sc̄e matthee ora p̄ea **S**c̄e
 mathra ora p̄ **O**m̄s s̄c̄i a
 postoli ⁊ ewangeliste orate
Om̄s s̄c̄i discipuli d̄m̄
 orate p̄ea **O**m̄s s̄c̄i i no
 c̄etes orate p̄ **S**c̄e step
 hane ora p̄ **S**c̄e clemēs

Scē laureti ora p **e**a **S**cē
vicenti ora p **e**a **S**cē **t**homa
ora p **e**a **S**cē **s**ebastioē ora
p **e**a **S**cē **h**yrenee cū socijs
tuis orate p **e**a **S**cē **j**ohes
ora p **e**a **S**cē **p**aule ora p
Om̄s s̄a martires orate
Scē **s**iluester ora **S**cē **m**ar
tine ora p **e**a **S**cē **n**icholae
ora p **e**a **S**cē **p**etre ora p
Scē **w**ilhel' ora p **e**a **S**cē
hylari. o. p **S**cē **a**thanasī
ora p **e**a **S**cē **g**regor. o. p
Scē **a**mbrosi o. p **S**cē **f**om̄

me or
na **S**cē
bernd
ora p
Om̄s
Scē
Scē
ora p
Scē
lva
Scē
an
ca
nes

me ora pe a **S**c̄e Augusti
 ne **S**c̄e b̄ndicte o. p̄ **S**c̄e
 bernharde. o. p̄ **S**c̄e Rupte
 ora pe a **S**c̄e egidio. o. p̄
Om̄s s̄c̄i c̄onfessores orate p̄
Sc̄a ā magdalene o. p̄
Sc̄a felitas. o. p̄ **S**c̄a ip̄etua
 ora p̄ **S**c̄a agatha o. p̄
Sc̄a agnes. o. p̄ **S**c̄a eice
 lia. o. pe a **S**c̄a lucia. o. p̄
Sc̄a katharina o. p̄ **S**c̄a
 margaretha. o. p̄ **S**c̄a scolasta
 ca. o. pe a **O**m̄s s̄c̄e virḡi
 nes orate pe a **O**m̄s s̄c̄i ora

Per resurrectioē tuā l' eād'

Per ascēsiōē tuā l' eād'

Per miām tuā l' eād' dñe

Per sp̄m̄ paracētū l' eād'

In die iudicij l' eād' dñe

Pecatores te rogam' au

di nos **U**t sp̄m̄ famule tue

ī sinu abrahe recipi iube

as te rogam' audi nos

Ut cū fiducia dñe iudicij

expectet. **U**t eā anu

mero maloz discerni iu

beas te ro **U**t eā ad gau

dia etna pducas te ro.

Ut eā dextera tua scā bñ
dicere digneris te ro am
Ut regem etnā ei dones
te ro **F**ili dei te ro **A**gn
dei q̄ tollis p̄cā mūdi mi
serere ei **A**gn̄ dei q̄ tollis
p̄cā mūdi dona ei regē
sep̄tā **x**p̄s audi nos **E**x
Credo i unū d̄m patrē
om̄ip̄tēte factōrē celū & t̄re
uisibilū om̄iū & i uisibilū
Et i unū d̄m̄ ih̄m x̄pm̄
filū dei unigenitū & ex

patrē
scā
uim
vero
sub
om̄i
nos
salu
Et i
ex
ē
p̄cā
bñ

patre natū ante omnia
 sc̄la. **S**m de deo lumē de
 lumē. **S**m verū de deo
 vero. **g**entū nō factū cō
 substāciale p̄r p̄ quē
 omnia facta sūt. **Q**ui p̄t
 nos homines ⁊ p̄t nr̄am
 salutē descēdit de celis
 ⁊ i carnatū ē de spū sc̄o
 ex m̄ v̄gine. **⁊** homo fact
 ē. **C**rucif̄x̄ ecia p̄ nob sub
 p̄oac̄o p̄lato pass̄ ⁊ sepul
 t̄ū ē ⁊ resurrexit t̄a die

scdm scripturas ⁊ ascendit
i celu sedet ad dexteram
~~patris~~ patris. ⁊ iterū ve
turus ē cū glā iudicare
vivos ⁊ mortuos cū reg
ni nō erit finis. ⁊ i spm
scm dnm ⁊ unificatē q
ex patre filioqꝫ pcedit q
cū patre ⁊ filio simul ado
rator ⁊ cū glōrificat q
locutus ē p pphetas ⁊ unā
scām catholicā ⁊ aplicā
eccliam cōfiteor unū bap

tism
⁊ ex
mor
Qua
luxer
pen
fuit
⁊ i
com
ut d
que
solū
uen
etn

tisma i remissioe p̄ccator
 ⁊ expecto resurrectione
 mortuorum ⁊ vitam futuri sc̄li ⁊
Dicta letania si ad huc fr
 uixerit dicat septe psalmi
 penitēciales ꝑ cui n̄a egressa
 fuit catel. **En** subuenite
hi capi. **Et** **T**ibi dñe
 comedam' aiām famule tue
 ut defuncta sc̄lo ē uiuat ⁊
 que ꝑ singularitē mūdane
 cōsaciōis p̄ccata admisit tu
 uenia misericordissime ꝑ
 etatis absterge ꝑ dñm. n̄m

postea abluat & i uoluat
& iteri sacerdos dicat seque
tes oraciones Coll

Dō pietatis & bonitatis i iuc
te & sepulture demerite te
suppliciter postulam ut aiaz
faule tue q̄ d̄ hui' scli erup
nosa p̄gnacoē p̄cepisti
uocare uiaisa delictoz i mis
sioē necessa i abrahe ḡmno
rubeas collocari. **O**bsc̄m̄
& p̄ussie p̄r̄ ut q̄ unigeniti
tui cruoz redemit effusa.

no in
petu
dedu
tu po
i d̄
calhu
adex
accep
felici
nū ca
O
pau
caati

nō sinuat² v̄mub² uorari
 petius s̄ agēlica agnis
 deductoe p̄ctas paradisi
 tu potat² suauitate secuta
 ⁊ iē m̄ctū Emaz² Euphales
 cathugis coronata icadat
 ad exēs filij tui retributoē
 accepta assitat ⁊ scōz tuoz
 felici s̄orcio sp̄utata reg
 nū celeste possideat pe x̄
Ori vulneris nouitate
 paulsi ⁊ q̄dām cordis lau
 crati m̄z tua mudi redēp

tor flebilis uocab' implo
ram' ut care. nre aiaz ad
tua clemencia q' fons pie
tatis es reuerete **blade**
lenit'q' suscipias ut si q's
illa ex carnali cōtagioe
straxit maculas **tu** d's i
olita bonitate clemēs de
leas pie i' dulgeas ob
liuioni i' ppetuū Edas
atq' eade laudes t' cū
ceteris reddidit' **q'** ad cor
pus q'iq' reasura scāz

tuoz
et cū
Mia
opc a
affai
mut
petis
d tu
i' sol
cū t
frūla
cū p
er m

tuoz corib aggru p'cipas
 et cu pre & spu s. v. r.
Mraz tua dne sce pr
 opt etne de pretatis
 affcu rogne palys cogp
 mur. q p nris supplicae
 pctis neqf suffiam in
 d tua nisi qtuata pretate
 & iolita bngnitate demē
 cia tua deposcam. ut aiaz
 faule tue ad te reutete
 cu pretate suscipas. ussit
 et angelis testamēti tua

michael & p man' scay
inglor' tuoz iter scos
& elcos tuos i sinib'
abrahe ysaac & iacob pat'
archaz tuoz ea colloca
re digner' q'ten' libata
de pncipib' tenebr' & d
locis penaz null' ia pme
nabitat' ul' i q'rae aut
p'e i i q'rae seu f'gilitat'
iuda' errorib' s' p'ca' aq'
sc'i' atius & sc'e b'itudis
rege p'srua' atq' cu' mag'

iudic
iter
suffi
ta
sacer
q' hui
plu
me
bete
ut
sac
dr
ade

iudicij dies aduenerit
 iter scos & elcos tuos &
 suiffitata gla maifesta
 te & teplacoris tue ppetuo
 faciet **P^xm** **O**pc sp ds
 q̄ huano corpi naz ad
 solidudine tua factz i spi
 rare dignat es du te u
 bete puluis i palues re
 utit tu ymagine tua cu
 scos & elcos tuos etrus se
 dris p̄cipras socari eaqz
 ad te reutete de egypti

partib' blande lenitq;
suscipias & anglos tuos
scos ei obuia mittas vnaq;
illi rusie demost' & por
tas qte tue apr. **R**epelle
q̄s ab ea os pncipes te
nebrax & agge depositu
fidele q tuu e. **S**uscipe
dne caritatu tua no ex
dys alienis creatu s a
te solo do vruo & vero q̄
no e ali' ds pe te d' &
no e scos opa tua letifi
ca demotissime ds aiaz

faul
i mlt
men
atq;
tut f
luz
neg
nita
oia f
Q v
Sus
tue
fai
liba

faule tue & clarifica eam
 i multitudine mie tue ne
 meminis qd i iqtatu ei
 atiqz & ebetatu qd susa
 tau furor mali desidy
 lig n peccauit tn te n
 negauit s si q fidi i sig
 nita te q ora & ea iter
 ora fecisti fidelit adomu
 or viuis & re. **oratio coll**
Duscipe dne atqz faule
 tue q de ergastulo hui
 scilicet uocae dignatus es
 liba ea de primariis te

neborz ⁊ 8 locas penary
ut absoluta vido qñ pctorz
qetis ac lucis etne bitu
dis pfruat ⁊ iter scos ⁊
elcos tuos i rym gla ⁊
susctate meat p x̄ d. n.
Partē bte rymis opti
neat vitagz etna hre
mereat i colis p ihu x̄
saluator mudi et v. r.
86 p o. ff. inuoluto corpe
⁊ i feretro posito refomat.
sacerdos stola ⁊ affges corp

aqua
dicat
nos ⁊
phica
i qtat
et
diana
tribua
terrone
tue re
meret
effeun
psto re
one

aqua bñdicta & tñificã. &
 dicat audietib' **Q**uñt' et ne
 nos a porta i' feru' Nichil
 pficiat i' mucus i' ea et fili'
 i' q'tat' nō apponet nocere
 ei. **O**s cui soli ppetit me
 dicinā p'are post mortē
 tribue q's. ut aīa faūle tue
 terrenis exuta cōtagijs i'
 tue redēptiōis parte nu
 meret' p' d. **E**t respo'so dñe
 offerat' corp' de domo cū
Quō respo'so **L**ibera me
 dñe de morte et'na i' die

illa tremēda **Q**uādo celi
mouēdi sūt & terra dū
ueneris iudicare sc̄m p̄g
nē **D**ies illa dies ue ca
lamitatis & miserrē dies
magna & amara ualde
Quādo celi **T**remēs fact
sū ē & timeo dū discusso
uenerit atq; uētura ira
Dū ueneris **Q**uōd ego
miserum qd dicit uel qd
faciā dū nil boni p̄ferā
ante tātū iudicē **L**ibera

me
dicit
ne no
feri
a fa
q ad
tenda
finit
as sa
t. 88
dos i
npu
lo &

me Qu aut fuerit i ecclia
 dicat sacerdos p̄ n̄r Et
 ne nos i ducas i porta i
 feri Comendam ē dn̄e
 a fa. t. p̄ am̄as ut p̄p̄e
 q̄ ad trās tua pietate des
 cendas. patriarcharū tuorū
 sinib̄ i sinuati nō veni
 as saluator mudi ei v. s.
v. s. p̄ post missā sacer
 dos i dubs alba stola s̄ ma
 nipulo cū cruce s̄ thuribu
 lo s̄ aqua b̄ndicta dicat

hac orationem ante seruetur
hic in capite placit **omnis**
Non in tres in iudicium cum
saecula t. de qm nulls ap
te iustificabit ho in pte
or^{is} petar^{um} t^{er}ribuat^{ur} r^{em}issio
Ne q^o ea q^o tua dne
iudicial^{is} sua p^{ro}mat q^o
q^o est va^lid^{us} supplicaco^{is} fidei xpi
ane comedat s^{ed} gra^{ti}a tua
illi succre^{te} misereat^{ur} iu
dica^{um} nul^l q^o da^{um} adu^{er}set^{ur} i
signitas est signaco^{is} sc^{ilicet} t^{er}.

e ferat
is **oma**
idraū cū
alls ap
i pte
missu
one
nat q
pda xp
gū tua
ren fū
ueret?
lo hē ē.

